

NEDERLAND EEN, geheime organisatie die tijdens de Tweede Wereldoorlog, ook onder andere benamingen (De G., De Geuzen, Nederlandsche Gemeenschap), een actieve bundeling nastreefde van het verzet tegen de onderdrukking van de Heel-Nederlandse zelfstandigheidsgedachte en activiteit.

Geuzenpenning van Nederland Eén met op de voorzijde het lidmaatschapsnummer en de spreuk „Jusques a porter la besace” en op de keerzijde prins Willem van Oranje en de spreuk „En tout fidelles au roy”.

De naar buiten gebruikte naam was ontleend aan een vooroorlogs embleem, dat als jasspeld werd gedragen door leden van het Dietsch Jeugdverbond, de Dietsche Meisjesbond, de daarmee verwante kringen rondom Dietbrand, De Dietsche Voorpost, de Jong-Nederlandsche Gemeenschap enz., en waarop de leus Nederland Eén! voorkwam, samen met een afbeelding van het gebied Nederland-Vlaanderen-Frans-Vlaanderen. Ideologisch en organisatorisch sloot Nederland Eén vooral aan bij de genoemde niet-partijpolitiek geëngageerde Heel-Nederlandse radicalen en bij hun geestverwanten in het Algemeen Vlaamsch Nationaal Jeugdverbond.

Was in de eerste tijd van de bezetting de politiek van de Duitsers jegens het Vlaams-nationalisme geen duidelijke zaak, van hun afwijzing van de Heel-Nederlandse gedachte maakten ze van meet af aan geen geheim. Toen geleidelijk de verduitsingspolitiek het hoofd opstak en daarbij ook de ideologische druk van het nationaal-socialisme steeds duidelijker op de verdringing en de verval-sing van alle traditionele waarden van de V.B. aanstuurde, nam ook het actieve verzet hiertegen vorm aan, in de eerste plaats met de verspreiding van de bekende waarschuwings- en protestbrieven van prof. F. Daels en van pater J. Callewaert.

Daarnaast ontstonden contactgroepen, waarvoor vooral leden van bestaande nationalistische organisaties werden aangeworven; er werden informatiebijeenkomsten belegd, briefacties werden georganiseerd, waardoor invloedrijke personen gewaarschuwd werden i.v.m. bijzondere aspecten van de verduitsingspolitiek en i.v.m. concrete gevaren van de collaboratie. Een protestvergadering waarop het grootste deel van de leiding van de Dietsche Blauwvoetvendels op 14 juni 1942 in de bakkerij Spaepen te Vilvoorde aanwezig was, kreeg grote ruchtbaarheid en gaf het sein tot een bijzondere bedrijvigheid van Nederland Eén in de jeugdbeweging, die als de ideologisch meest bedreigde sector gold en waar het gevaar thans definitief de voet dwars werd gezet.

De leiding van deze „Putsch van Vilvoorde” berustte bij een driemanschap dat aldus althans de oproepen ondertekende.

Onder de bezielende leiding van Walter Bouchery werd de actie van de Nederlandsche Gemeenschap, alias De Geuzen, in 1943 steeds beter georganiseerd en uitgebreid. De leden van de geheime kernen kregen een nummer dat in een bronzen geuzenpenning (z. afbeelding) als lidmaatschapsbewijs werd geslagen. De, nu clandestiene, Blauwvoet werd opnieuw het lijfblad. Tegen de verduitsingspolitiek van de DeVlag werd in februari 1944 over het hele Vlaamse land in één nacht een groot aantal dezelfde affiches aangebracht. De Dietsche Blauwvoetvendels maakten zich op 23 april 1944 los van het Vlaamsch Nationaal Verbond en protesteerden in een manifest tegen de toegevingen van de collaboratiepolitiek en met name tegen de opeising van arbeiders voor Duitsland. In de zomer 1943 werden plannen gesmeed voor een rijdende geheime radiozender, maar over de authenticiteit van de verwezenlijking van die plannen werd niets met zekerheid vastgesteld. Een bijzondere actie tot infiltratie van het bestuursapparaat werd met goed gevolg gevoerd. De leden van deze verzetsorganisatie ontsnapten noch aan tewerkstelling in Duitsland, noch - in een aantal gevallen - aan arrestatie door de Duitsers. Velen werden in de verwarring van de bevrijdingsdagen geïnterneerd; een aantal vond erkenning voor de geleverde verzetsactiviteit. In de naoorlogse Heel-Nederlandse activiteit van b.v. het Jeugdverbond der Lage Landen en het Algemeen Diets Jeugdverbond, en van maandbladen als De Blauwvoet, Vive le Gueux en Het Pennoen waren uiteraard een aantal leden van Nederland Eén actief.

LITERATUUR : *Troubles dans le V.N.V., in Europe-Amérique* (18 oktober 1945); - P. Struye, *L'évolution du sentiment public en Belgique sous l'occupation allemande* (1945, p. 160); - W.H., *De epuratielwet en de jeugd, in Vive le Gueux* (Louw en Sprokkelmaand 1040); - I. Schöffner, *Het nationaal-socialistische beeld van de geschiedenis der Nederlanden* (1956, p. 82-98); - Rebel, *De Putsch van Vilvoorde, in Het Pennoen* (juni 1957); - P.J.A. Nuyens, *Pater L.J. Callewaert. Met woord en daad in liefde* (1969).

JAN OLSEN en KAMIEL DE SMET